

ULU ÖNDƏR HEYDƏR ƏLİYEVİN ÖLMƏZ YADİGARI Azərbaycan Milli Konservatoriyası – 20

20 il öncə, 2020-ci il iyun ayının 13-də Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev Azərbaycan musiqisinin gələcək inkişafına yönəlmiş tarixi bir fərman imzaladı. Bununla da, ikinci minilliyin başlanğıcında Azərbaycanda yeni ali təhsil ocağı – Azərbaycan Milli Konservatoriyası təsis edildi. Ustadlardan bizə miras qalmış milli musiqi ənənələrini layiqincə qorumaq, yaşatmaq, gələcəyə çatdırmaq naminə verilmiş bu taleyüklü fərmanda zəngin muğam sənətimizin və milli musiqi alətlərimizin tədrisi ilk dəfə olaraq müstəqil şəkildə, ayrıca fəaliyyət göstərən ali təhsil müəssisəsi səviyyəsində bərqərar olundu. Tam cəsarətlə demək olar ki, bu, nəinki Azərbaycanda, ümumən ali musiqi təhsili sistemində və geniş beynəlxalq məkanda bənzəri olmayan bir hadisə idi. Azərbaycan Milli Konservatoriyası əsrlərlə formalaşan Qərb Konservatoriya təhsilinin əsl Şərq modelini ortaya qoydu və bu əlamətdar olay Ulu öndərimizin uzaqgörənliyi nəticəsində məhz Azərbaycanda baş tutdu.

Əslində Şərq dünyasının musiqi aləmində Azərbaycan diyarı daim ilklərə imza atan məxsusi bir məkan olub. Səfiəddin Urməvi, Əbdülqadir Marağı və Orta əsrlərin digər mütəfəkkirlərindən başlamış XX əsrdə Üzeyir Hacıbəyliyə və müasir dövrümüzə qədər yaşayıb-yatarmış böyük musiqi dühaları Şərq musiqisində yeni yollar açıb, onun inkişaf yollarını müəyyənləşdiriblər. Əlamətdardır ki, yeni minilliyin başlanğı-

cında – 2000-ci ildə yenə də məhz Azərbaycan musiqi təhsili sahəsində köklü yeniliklə gündəmə gəldi.

20 il tarix baxımından o qədər də böyük müddət deyil. lakin bizim üçün bu illər sözün əsl mənasında axtarış və yüksəliş illəri oldu. Heydər Əliyevin yadigarı olan gözəl musiqi məbədimiz 20 il ərzində böyük inkişaf yolu keçərək hazırda Azərbaycanın ali məktəbləri sırasında öz layiqli yerini tuta bilmişdir. 2014-cü ildə Prezident İlham Əliyev və Mehriban xanımın iştirakilə açılışını etdiyimiz Azərbaycan Milli Konservatoriyasının yeni inzibati-tədris kompleksi isə öz gözəlliyi, rahatlığı və müasirliyi ilə bizə vaxtaşırı təşrif buyuran xarici qonaqların böyük heyratinə səbəb olur.

Məlumdur ki, Azərbaycanda peşəkar musiqi təhsili sisteminin formalaşması öz əsasını keçən əsrin əvvəllərindən götürür və artıq sovet dönəmində bu prosesin milli musiqi maraqlarına uyğun şəkildə həyata keçməsində bir çox maneələr yaranmışdı. Milli-mənəvi dəyərlərə təftişçi münasibət qədim muğam sənətimizi, onunla bilavasitə bağlı olan çalğı alətlərimizi tarix səhnəsindən yox olmaq təhlükəsi ilə üzləşdirdi. Yalnız dahi bəstəkarımız Üzeyir Hacıbəyli və onun sadıq məsləkdaşlarının əzmi nəticəsində ulu muğam sənətimiz öz əzəli yaşam tərzini və şifahi şəkildə ustad-şagird yolu ilə tədris üsullarını qoruyub saxlaya bildi. Xüsusi vurğulayaq ki, bu, makomuğam ənənəsi olan bütün sovet respublikalarında baş vermədi. Elə buna görə də Azərbaycan muğamı öz qədim varislik ənənəsini hifz edərək, əzəli təbiətini və üslubunu yeni nəsillərə çatdırmaq qüdrətində oldu. Lakin Sovet dönəmində yaradılmış 3 pilləli təhsil sistemində muğamın tədrisi yalnız orta təhsil səviyyəsində qərarlaşa bildi və Azərbaycan musiqisinin əsas janrları olan muğam və aşıq sənətlərinə bu tərz ögey münasibət uzun müddət davam etdi. Bütün bu olayların aynasında, yeni həyat mərhələsinə qədəm qoymuş müstəqil Azərbaycanda Ulu öndərimiz Heydər Əliyevin qərarı ilə yeni ali musiqi təhsili ocağının ərsəyə gətirilməsi, zənnimcə, həqiqətən də müstəsna əhəmiyyətə malik bir hadisə idi.

Milli Konservatoriyanın yaradılması ilə başlanğıc alan bu taleyüklü proseslər möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin və hörmətli Mehriban xanımın böyük səyi nəticəsində möhtəşəm davamını tapdı: Azərbaycan musiqi sənətinin əsas istiqamətləri – muğam sənəti, aşıq sənəti, tar və kamança ifaçılığı YUNESKO-nun qeyri-maddi sədəvrləri siyahısında yer almış, Beynəlxalq Muğam Mərkəzi fəaliyyətə başlamış, Beynəlxalq muğam festivalları, elmi simpoziumları və müsabiqələri möhkəm və davamlı ənənəyə çevrilmiş, milli musiqi nümunələrimizin rəqəmsal texnologiyalarla təbliği böyük vüsət almışdır. Bütün bu proseslərdə məhz Azərbaycan Milli Konservatoriyası ən görkəmli sənətkarları öz ətrafına toplayaraq bu sahədə öndə gedən tədris müəssisəsi kimi fəaliyyət göstərmişdir. Konservatoriyanın professor-müəllim heyətinin, istedadlı tələbə və məzunlarının sorağı dünyanın mötəbər konsert salonlarından və festivallarından, müsabiqələrindən gəlir. Mübaliğəsiz demək olar ki, ölkəmizin televiziya və radio efirində muğam və xalq musiqisini, bəstəkar əsərlərini ifa edən xanəndələrin, xalq çalğı alətləri ifaçılarının, müğənnilərin əksəriyyəti Milli Konservatoriyanın müəllim, tələbə və məzunlarıdır. Ümumiyyətlə, Milli Konservatoriya Respublikanın konsert həyatında, mədəniyyət tədbirlərində olduqca fəal rol oynayır.

Milli Konservatoriyanın fəaliyyəti nəticəsində muğam sənəti Azərbaycanda ilk dəfə ardıcıl, davamlı və sistemli şəkildə ali təhsil tədrisinə daxil olub. Bu işə görkəmli muğam sənətkarları və təcrübəli ustad-müəllimlər cəlb edilmişdir. Bunun nəticəsidir ki, Azərbaycanın ənənəvi musiqisini öyrənmək istəyənlərin sayı ilbəlil durmadan artır. Xarici ölkələrdən – İran, Türkiyə, Koreya, Gürcüstan, Qazaxıstan, Özbəkistan, Litva, Almaniya, Kanada və Amerikadan bizim Konservatoriyada oxumağa, elmi təcrübə keçməyə və tədqiqat işləri aparmağa gələnlər vardır. Onlar tar, kamança, qanun, balaban, ney alətlərində ifa etməyə, muğamlarımızı, xalq mahnılarını və rəqslərimizi, bəstəkarlarımızın əsərlərini öyrənməyə ciddi maraq göstərirlər.

Milli Konservatoriya özündə yalnız əsrlərlə cilalanmış milli ənənələri qorumaq və gələcəyə ötürmək missiyasını daşımır. Daim dəyişən və yeniləşən dünyamız musiqi janrlarına və üslubuna, milli çalğı alətlərinə və ifaçılığına da təsir edir. Axı milli musiqi ənənələri donub qalmış muzey sənəti deyil. Bu ənənələr yalnız canlı mühitdə yaşayır, buna görə də dəyişir və zamana uyğunlaşır. Bizim milli alət ifaçılarımız, xanəndə və müğənnilərimiz bu proseslərdən heç vaxt geridə qalmayıb. Akademik musiqi təmayülləri, caz və populyar musiqi üslubları ilə dərin inteqrasiya nəticəsində milli musiqi ifaçılığının obraz-məzmun dairəsi genişləniib və müasirləşib. Elə buna görə də, Milli Konservatoriyada tədris olunan ixtisasların sayı da artır. Biz yenilik sorağında olan istedadlı tələbələrimizin belə təşəbbüslərinə çox həssas yanaşır və daim alqışlayırıq. Bunun üçün Konservatoriyamızın xudmani konsert salonunda hətta xüsusi “Musiqi saatları” da ayrılıbdır. Həftədə iki dəfə baş tutan bu saatlarda istənilən müəllim və tələbə öz ifasını, yaxud da, həmkarları ilə bölüşmək istədiyi yeniliyini nümayiş etdirə bilər. Bəzən yeniliklər qızgın mübahisələrə səbəb olur, bir sıra insanlara inandırıcı görünmür. Lakin bu, təbii haldır və hər şeyə rəğmən, biz tələbələrin yaradıcılıq əzmini hər vasitə ilə dəstəkləməyə, onları ruhlandırmağa çalışırıq.

Yeniliklərin digər istiqaməti uzun illər səmərəli fəaliyyət göstərən “Milli musiqi alətlərinin təkmilləşdirilməsi” elmi-təcrübi laboratoriyamızın fəaliyyəti ilə bağlıdır. İlk dəfə olaraq bu laboratoriya milli musiqi alətlərimizin dövlət standartlarını hazırlayıb. Eyni zamanda tar, kamança, balaban alətlərinin bütöv ailələri yaradılmışdır. Milli Konservatoriyada bərpa olunmuş və yeni yaradılmış musiqi alətlərindən ibarət “Əsrlərin sədası” ansamblı fəaliyyət göstərir və bu ansambl artıq bir sıra beynəlxalq layihələrdə, mötəbər tədbirlərdə böyük uğurla çıxış etmişdir. Ümumiyyətlə, orijinal ansambl tərkiblərinin yaradılması Konservatoriyamızda yaxşı bir ənənəyə çevrilib və bu təşəbbüslər öz bəhrəsini verməkdədir.

Xüsusi qeyd etmək istədiyim bir nailiyyətimiz də – Konservatoriyada Xalq çalğı alətləri orkestrlərinin və xor kollektivlərinin mütəmadi olaraq və müvəffəqiyyətlə fəaliyyət göstərməsidir. Bizim hər dərs günümüz bu tələbə kollektivlərinin məşqləri ilə açılır. Biz ixtisasından asılı olmayaraq, hər bir musiqçinin nəinki solist kimi, habelə musiqi kollektivlərində işləmək vərdişlərinin cilalanmasına böyük önəm veririk. Etiraf edim ki, belə bir gündəlik ənənənin yaranması ilk zamanlar müəyyən iradlara tuş gəlsə də, indi hamı onun yaxşı nəticələrini çox aydın görür və dərk edir. Bundan ruhlanan müəllimlərimiz hətta özlərinin ayrıca xor kollektivini də yaratmışlar və nəinki ölkəmizdə, onun hüdudlarından kənar da belə çıxışlar edir, dəvətlər alırlar. Necə deyərlər, çətini işi başlamaqdır.

Əlbəttə, bir məqalə çərçivəsində işimizin bütün istiqamətlərini, nailiyyətlərini və bizi düşündürən problemləri ortaya qoymaq mümkün deyil. Lakin o da həqiqətdir ki, tariximizin heç bir dönəmində milli musiqi ənənələrimizin daşıyıcılarına bu qədər diqqət və qayğı göstərilməyib. Ulu öndərimizin əsasını qoyduğu bu gözəl ənənə möhtərəm Prezident İlham Əliyevin və hörmətli Mehriban xanımın simasında daim öz layiqli davamını və inkişafını tapır. Azərbaycan Milli Konservatoriyasının bütün heyəti özünün yaranma tarixini - Ulu öndər Heydər Əliyevin 20 il öncə verdiyi qərarını minnətdarlıq hissilə anır, onun ölməz ruhu qarşısında ehtiramla baş əyirik. Bizim üçün çox əziz olan bu gündə, bütün illər ərzində bizə möhkəm dəstək olub daim göstərdiyi həssas diqqət və qayğıya görə möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevə və hörmətli Mehriban xanıma ən dərin və səmimi minnətdarlığımızı, təşəkkürümüzü bildiririk. İnanırıq ki, Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin yadigarı olan Azərbaycan Milli Konservatoriyası bundan sonra da üzərinə düşən vəzifələrin öhdəsindən layiqincə gələ biləcək.

**Azərbaycan Milli Konservatoriyasının rektoru,
xalq artisti,
professor Siyavuş Kərimi**